

7.10.2016

ABO Wind Oy
Jaakonkatu 3 b
00100 Helsinki

PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN SOVELTAMISESTA PARKANON NISKALAMMINKANKAAN TUULIVOIMA -HANKKEESEEN

ABO Wind Oy suunnittelee korkeintaan kuuden tuulivoimalan muodostamaa tuulivoiman tuotantoaluetta Pirkanmaan Parkanon Niskalamminkankaan alueelle. Hankkeen koko on enintään 25 megawattia (MW). Suunniteltu voimaloiden napakorkeus on enintään 170 m, roottorin halkaisija 150 m ja kokonaiskorkeus enintään 250 metriä.

Hankealueella sisäinen sähkönsiirto olisi maakaapeleilla. Maakaapeli on suunniteltu pääosin alueen tiestön viereen hankkeen eteläosan (Mustajärventie) kautta itään valtatie 3:n ylitse nykyiselle 110 kV:n voimalinjalle (Melo-Rännäri).

Suunniteltu tuulivoimahankealue sijoittuu 29 km Parkanon keskustaajaman pohjoispuolelle, Pirkanmaan Parkanon ja Etelä-Pohjanmaan Jalasjärven rajalle. Parkanon ja Jalasjärven kuntaraja sijaitsee noin 250 m etäisyydellä lähimmästä alustavasta voimalapaikasta. Jalasjärven taajaman keskustaan noin on 18 km. Hankealue on lähimmillään vajaan kilometrin etäisyydellä Satakunnan Karvian kunnan rajasta.

Hankealueen pinta-ala on noin 3,1 km². Hankealueelle kuljetukset ja huoltoliikenne kulkevat hankealueen eteläpuolitse kulkevia metsäautoteitä Mustajärventien kautta Vaasantien suunnasta (vt 3). Valtatie 3 on 1,2 km etäisyydellä hankealueen itäpuolella.

ASIAN KÄSITTELY

Asian vireilletulo

Hankkeesta vastaava pyysi kirjallisesti 7.6.2016 Pirkanmaan ELY-keskukselta päätöstä YVA-menettelyn soveltamisesta hankkeeseen, jonka kokonaisteho on enintään 25 MW ja voimaloiden lukumäärä on korkeintaan kuusi (6) tuulivoimalaa.

Pyynnön liitteenä oli esiselvitys Niskalamminkankaan tuulivoimahankkeesta YVA-tarvintaharkintaa varten (WSP Oy, 6.6.2016). Raportin alustavissa melun ja välkevarjostuksen laskentamallien laskennoissa on käytetty oletuksena voimalatyyppiä VESTAS Vestas V126, jonka napakorkeus on 147 m ja roottorin halkaisija 126 m ja kokonaiskorkeus 210 metriä. Turbiinit ovat teholtaan 3,45 MW ja syntyvän melupäästön takuuarvo (äänitehotaso, LWA) on 106,2 desibeliä. Vrt. yllä mainitut suunnitellut voimalat.

Hankkeesta vastaavan kuuleminen

Hankkeesta vastaavan vireillepanon saatekirje 7.6.2016. Hanke jää alle YVA-asetuksen hankeluettelon rajauksen. Alue edustaa hyvin tyypillistä suomalaista sisämaan tuulivoimakohdetta talousmetsässä taajama-alueen ulkopuolella. Alueella ei ole poikkeuksellisia luonnonoloja tai maankäyttöä, hankkeen vaikutukset eivät ole tuulivoimahankkeelle poikkeuksellisia ja alue hankkeen suorien vaikutusten piirissä on harva-asuttu. Niskalamminkangas on vaihemaakuntakaava(ehdotukse)ssa 2040 merkattu tuulivoima-alueeksi.

Neuvottelut viranomaisten kanssa

Päätöksen liitteessä 1 on yhteenveto todennäköisen vaikutusalueen viranomaisten lausunnoista. Useat viranomaiset ovat lausuneet ABO Wind Oy:n vuonna 2015 Parkanon ja Jalasjärven alueille aikaisemmin suunnitteleman Niskalamminkankaan yhdeksän (9) tuulivoimalan -hankkeen YVA-päätös-asiasta.

Muu käytettävissä oleva aineisto

Pirkanmaan ELY-keskuksen päätös ABO Wind Oy:n Niskalamminkankaan yhdeksän (9) tuulivoimalan hankkeesta 8.2.2016. Noin 4 km² hankealuetta suunniteltiin Parkanon ja Jalasjärven alueille.

Aikaisemmasta suunnitelmasta on jätetty pois Jalasjärven alue ja kolme pohjoisinta voimalapaikkaa. Tässä päätöksessä tarkoitettavan hankealueen laajuus ja muoto vastaavat aikaisempaa suunnitelmaa, mutta alustavia voimalapaikkoja on muutettu.

Pirkanmaan maakuntakaavaluonnoksen 2040 taustaselvitykset; Pirkanmaan tuulivoimaselvitys (Pirkanmaan Liitto 2012); aluekokonaisuus nro 8, Niskalamminkangas. Maakuntakaava 2050 ehdotus (Pirkanmaan liitto 2016).

Ympäristöhallinnon paikkatietoaineistot

Jäkäläkankaan hankkeeseen liittyen Jäkäläkankaan tuulivoimaosayleiskaavan aineistot (ja ympäristöhallinto USPA VARELY/2870/2015). Jäkäläkankaan tuulivoima-hankkeen YVA-päätösasiakirjat Dnro VARELY/4390/2015, Ympäristöhallinnon arkistojärjestelmä (USPA).

HANKKEEN TODENNÄKÖISET MERKITTÄVÄT HAITALLISET YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

Pirkanmaan ELY-keskus on tarkastellut käytettävissä olevien tietojen perusteella hankkeen todennäköisiä haitallisia vaikutuksia ja niiden merkittävyyttä suhteessa YVA-lain soveltamisalan tarkoittamaan merkittävyyteen. Todennäköisiä YVA-lain 2 §:ssä määriteltyjä ympäristövaikutuksia on tunnistettu erityisesti YVA-asetuksen 7 § näkökulmista, jotka liittyvät hankkeen ominaisuuksiin, sijaintiin ja ympäristövaikutusten luonteeseen.

Ympäristövaikutukset nykyisen maankäytön kannalta

Vaikutukset Pirkanmaalla, Parkanossa ja Kihniössä

Niskalamminkankaan hankealue sijoittuisi Pirkanmaalle Parkanoon, mutta vaikutusalueita ulottuisi Pirkanmaalla todennäköisesti lisäksi Kihniöön.

Suunniteltu hankealue sijoittuu osin Hanhinevan turvetuotantoalueelle ja maakunnallisesti arvokkaalla lintualueelle. Muutoin hankealue on maa- ja metsätalouskäytössä. Hankealue on nykytilassaan lähinnä metsätalouskäytössä ja alueelle sijoittuvat suot ovat pääosin ojitettu metsätalouden käyttöön. Hankealueelle sijoittuu useita metsäautoteitä. Hankealueelle ei sijoitu vakituista asutusta tai loma-asutusta.

Suunniteltu Niskalamminkankaan hanke ei estäisi tai vaikeuttaisi voimassa olevien Pirkanmaan maakuntakaavan ja vaihemaakuntakaavojen eikä Pirkanmaan maakuntakaava 2040 -ehdotuksen (MKH 14.3.2016) mukaista toteutusta.

Valmisteilla oleva maankäyttö Pirkanmaan liitossa

Pirkanmaan maakuntakaava 2040 on ehdotusvaiheessa. Kaavaehdotusaineisto oli lounsunnoilla 6.5.2016 asti. Kaavaehdotus on tarkoitus asettaa nähtäville lokakuussa 2016. Pirkanmaan maakuntakaava 2040 on kokonaiskaava, jota laaditaan koko maakunnan alueelle ja kaikista yhdyskuntarakenteen teemoista kuten tuulivoimasta. Tuulivoiman aluekokonaisuus nro 8 on sisällytetty maakuntakaava 2040 ehdotukseen. Tuulivoima-alueen länsipuolelle ja osittain tuulivoima-alueen kanssa päällekkäin sijoittuu edelleen turvetuotannon kannalta tärkeä alue (EO/t) ja itäpuolelle luonnon monimuotoisuuden ydinalue. Maakuntakaava 2040 -ehdotuksen tuulivoima-alueelle sijoittuu myös arvokas geologinen muodostuma (ge). Kyseinen arvokas muodostuma käsittää Majurinvuoren sekä Ruskiavuoren. Alue jää suunnitellun Niskalamminkankaan hankealueen ulkopuolelle.

Kuten Pohjois-Satakunnan seutukunta, Pirkanmaan pohjoisosa on harvaan asuttua. Tuulivoima-alueita suunnitellaan etäällä kuntakeskuksista ja asutuksesta. Tuulivoimatuotantoalueet eivät vaikuta nykyisten kaavojen asuin- ja lomarakentamisen toteuttamiseen tai yhdyskuntien kehittämismahdollisuuksiin tai muutoin yhdyskuntarakenteeseen.

Parkanossa hankealueella ei ole yleiskaavaa tai asemakaavaa. Niskalamminkankaan hankealue sekä hankealueiden välinen alue ovat harvaan asuttua eikä alue ole käytettävissä olevin tietojen mukaan suuressa virkistyskäytössä. Suunniteltavan hankkeen vaikutusalueilla on Jalasjärven Saarijärvi sekä Parkanon Iso-Särkijärvi ja Vähä-Särkijärvi, jotka ovat harrastuskalastukselle merkittäviä, arvioilta tuhat kävijää vuosittain. Mustajärven loma-asutus on vaikutusalueella.

Yhteisvaikutukset Pirkanmaalla ja Parkanossa

Suunniteltu hankealue sijaitsee valmisteilla olevalla Pirkanmaan maakuntakaava 2040 -ehdotuksessa esitetyllä seudullisella tuulivoima-alueella nro 8 Niskalamminkangas. Maakuntakaavan valmistelussa Niskalamminkankaan hankealue on seudullinen tuulivoima-alueeksi, koska sillä on laajenemismahdollisuudet erityisesti Satakunnan maakunnalliselle tuulivoima-alueelle. Joitain maakuntakaavojen yhteisvaikutuksia on pohdittu Pirkanmaan maakuntakaava 2040 -valmistelun yhteydessä. Alue nro 8 ulottuu Etelä-Pohjanmaan ja Satakunnan alueen rajoihin ja rajautuu Satakunnan liiton puolella sijaitsevaan vahvistetussa Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 1 esitetyn laajaan seudullisen Alkkian tuulivoima-alueen pohjoisosaan. Jalasjärven Ilvesnevan tuulivoima-alue on kooltaan noin 13 km² ja se sijaitsee Jalasjärven kunnan eteläosassa, noin 19 km kunnan keskustaajamasta etelään. Selvitysalueen eteläosa rajautuu Karvian kunnanrajaan ja kaakkoiskulma Kihniön kunnanrajaan (17.5.2013 Etelä-Pohjanmaan liitto).

Mainituilla maakunnallisilla tuulivoima-alueilla tulisi olemaan toteutuessaan yhteisvaikutuksia. Useat, samalle alueelle sijoittuvat tuulivoimahankkeet lisäävät erityisesti maisemaan ja linnustoon sekä asutukseen ja loma-asutukseen sekä siihen liittyen maankäytön osoittamaan elinkeinotoimintaan kohdistuvia yhteisvaikutuksia. Erillisten hankkeiden toteutumiseen maakuntakaavojen tuulivoima-alueille liittyy merkittävää epävarmuutta. Tässä YVA-päätöksessä maakuntakaavojen toteuttamisen yhteisvaikutuksista voidaan tarkastella lähinnä suunnitteilla olevia Niskalamminkankaan voimaloita ja läheisen Jäkäläkankaan suunniteltuja voimalapaikkoja ja niiden yhteisvaikutuksia. Lisäksi Jalasjärven Ilvesjoen 70 voimalan hanke on vireillä 13 kilometrin etäisyydellä. Muut tuulivoima-hankkeet sijaitsevat lähimmillään noin 20–40 km etäisyydellä, ja yhteisvaikutuksia muodostuisi kaukomaisemaan.

Parkanon ja Karvian alueilla sijaitseva Mustajärven kyläalue jää näiden kahden erillisen tuulivoimahankealueen väliin, joten alueelle saattaa kohdistua nykyisen maankäytön mukaisen olemassa olevan asutuksen viihtyvyyteen vaikuttavia monitahoisia haitallisia yhteisvaikutuksia.

Molemmat tuulivoima-hankkeet tulitaisiin liittämään kantaverkkoon Seinäjoki-Melo 110 kV:n voimajohdolle johdonvarsiliitynnällä. Uusi sähköasema rakennettaisiin voimajohdon läheisyyteen Parkanossa. Siirto kantaverkolle toteutettaisiin molemmissa hankkeissa Mustajärventien yhteyteen asennettavin maakaapelein. Mustajärventie olisi molemmissa osassa rakentamisaikaista kuljetusreittiä Vaasantien suunnasta. Valtatien liittymäjärjestelyt koskevat samoin molempia hankkeita.

Vaikutukset Etelä-Pohjanmaalla

Niskalamminkankaalle suunniteltavien tuulivoimaloiden vaikutusalueet ulottuisivat Etelä-Pohjanmaan Jalasjärven kuntaan.

Niskalamminkankaan hanke tai sen haitalliset yhteisvaikutukset Jäkäläkankaan hankkeen kanssa eivät todennäköisesti vaikeuta Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavojen toteuttamista. Edellä mainittu Ilvesnevan tuulivoima-alue (varaus) Jalasjärvellä sijoittuisi noin 2 kilometrin etäisyydellä Niskalamminkankaan hankealueesta (ei hanketta vireillä).

Jalasjärven Ilvesjoella on vireillä korkeintaan 70 tuulivoimalan hanke noin 13 km etäisyydellä Niskalamminkankaasta.

Suunniteltujen hankkeiden yhteisvaikutukset Etelä-Pohjanmaalla/Jalasjärvellä

Niskalamminkankaan hankkeen vaikutusalueella noin 650 metriä hankealueen itärajalta on lähin voimassa oleva kaava, Saarijärvi-Pohjan Korpilampi -rantaosayleiskaava ja länsiluoteispuolella on Pikku- ja Iso Mujujärven rantaosayleiskaava. Pikku- ja Iso-Mujujärvien väliselle alueelle on kaavoitettu matkailupalvelujen alue (RM/8/800), joka on tarkoitettu lomakylän rakentamiseen. Suunnitellun Niskalamminkankaan hankkeen haitalliset vaikutukset ja yhteisvaikutukset suunnitellun Jäkäläkankaan hankkeen kanssa ulottuvat molemmille rantaosayleiskaava-alueille, jotka molemmat ovat tavoitteellisesti tarkoitettu luonteeltaan yleisen virkistykseen ja siihen liittyvän elinkeinotoiminnan mahdollistamiseen.

Vaikutukset Satakuntaan

Suunnitellun hankkeen vaikutusalueita ulottuu Satakuntaan Karvialle.

Satakunnan maakuntakaavassa Niskalamminkankaan hankealueen länsipuoliselle alueelle on osoitettu pohjavesialue (pv), maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY), maa-ainestenottoalue, merkittävä turvetuotantoalue (EO3) ja moottorikelkkareitin yhteystarve.

Lähimmät yleiskaava-alueet Satakunnan puolella ovat Niskalamminkankaasta etäämmällä, Jäkäläkankaan itä- ja länsipuolella sijaitsevat Karvian rantaosayleiskaavan alueet.

Karvian kunnassa on hyväksytty vuonna 2016 Jäkäläkankaan tuulivoimaosayleiskaava, joka sijaitsee maakuntakaavan Alkkian tuulivoima-alueen pohjoisimmassa osassa maakuntien rajalla. Kaavassa on osoitettu paikat kuudelle korkeintaan 230-metriseksi tuulivoimalalle. Karvian Jäkäläkankaan tuulivoima-osayleiskaavan alue sijoittuu lähimmillään vajaan 1 km:n etäisyydelle Niskalamminkankaan hankealueesta.

Suunnitellusta Niskalamminkankaan hankkeesta aiheutuu todennäköisesti haitallisia ympäristövaikutuksia sekä Karvian että Parkanon puoleiselle Mustajärven kyläalueella sijaitsevalle asutukselle ja loma-asutukselle.

Suunniteltujen hankkeiden yhteisvaikutukset Satakunnassa/Karviolla

Mustajärven kyläalue jäisi kahden erillisen tuulivoimahankkeen väliin, joten nykyisen maankäytön mukaiseen olemassa olevaan asutukseen kohdistuu todennäköisesti yhteisvaikutuksia.

Niskalamminkankaan hankealueen etäisyys Karvian kunnan rajasta ja Jäkäläkankaan hankealueesta on noin 750 metriä. Maantieteellisesti suunniteltavat hankealueet ja niille sijoittavaksi suunnitellut yhteensä 12 tuulivoimalaa sijaitsevat lähellä toisiaan. Suunniteltavien hankkeiden todennäköiset vaikutusalueet ovat osin päällekkäisiä Satakunnassa ja lisäksi ne muodostavat yhtenäisen ja toisiaan voimistavan laajan vaikutusalueen.

Kulttuurimaisema, rakennettu kulttuuriympäristö ja kiinteät muinaismuistot

Pirkanmaalla suunnitellun Niskalamminkankaan hankkeen lähialueella tai kaukomaisemassa ei ole maakunnallisia tai valtakunnallisia arvoalueita.

Lähin valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö on Satakunnan Karviolla sijaitseva Karviankylän kyläasutus. Se sijoittuu noin 12 km etäisyydelle länteen, Karvianjärven itärannalle. Kihniössä sijaitseva Markkulan museosilta sijaitsee noin 17 km etäisyydellä kaakossa. Yksi keskiaikaisista pääteistä, Hämeenkancaantie, kulkee hankealueen länsipuolitse, lähimmillään noin 22 km etäisyydellä (Museovirasto 2015).

Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 valmisteluaineistossa on näkymäalue-analyysi, jossa voimaloiden oletuskorkeus on 180 metriä. Niskalamminkankaan hankealue sisältyy selvitysalueeseen nro 8, Niskalamminkangas. Analyysin mukaan tuulivoimalat näkyvät lähivaiikutusalueella pienille järviolueille sekä ympäröiville viljely- ja suoalueille. Laajemmin tarkasteltuna maisemavaikutuksia kohdistuu mm. kohteen pohjois- ja luoteispuolella sijaitse-

ville laajoille avoimille peltoaukeille sekä länsipuolella mm. osalle Karvianjärveä. Näkymäalueanalyysin perusteella ympäristön maiseman tai kulttuuriympäristön arvokohteisiin ei kohdistuisi merkittäviä visuaalisia vaikutuksia. Analyysin mukaan lähivaikutusalueella noin 5 km etäisyydellä on yli 90 asunrakennusta ja yli 180 loma-asuinrakennusta.

Hankealueelle suunnitellaan rakennettavaksi kuusi (6) tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 250 metriä. Lisäksi voimat sijoittuvat alueella pääosin kivennäismaaselänteille, jotka kohoavat muuta maastoa korkeammalle. Maakuntakaava 2040 ehdotuksen näkemäalueanalyysiin liittyy siten merkittävää epävarmuutta suunniteltavien voimaloiden näkyvyydessä. Maakuntakaavan tuulivoima-alue ei vastaa täysin maantieteelliseltä rajaukselta suunniteltavaa hankealuetta.

Suunnitellun hankkeen rakentaminen muuttaa suunnitellun hankealueen sisäistä maisemaa. Tuulivoimaloiden vaikutus lähimaisemaan on voimakas uusi elementti harvaan asutulla alueella. Maisemavaikutukset kohdistuvat pääosin väestöön, joka käyttää nykyisin vaikutusalueita virkistytymiseen vapaa-ajan asuinnoillaan ja niiden ympäristössä tai virkistyskalastukseen Parkanossa, Jalasjärvellä ja Karvialla.

Yhteisvaikutukset

Satakunnan vaihemaakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden keskinäisiä yhteisvaikutuksia on tarkasteltu. Satakunnan, Pirkanmaan ja Etelä-Pohjanmaan tuulivoimahankkeilla on todennäköisesti yhteisvaikutuksia. Näiden maakuntakaavojen/-ehdotusten tuulivoima-alueiden yhteisvaikutuksista ei ole käytettävissä olevia tietoja. Maakuntakaavojen tausta-aineistossa on näkemäalueanalyysia tuulivoima-alueista, mutta näissä selvityksissä oletuskorkeus todennäköisesti poikkeaa suunnitelluista hankkeiden oletuskorkeuksista ja todennäköisesti toteutuvista korkeuksista olennaisesti alaspäin.

Satakunnan puolella merkittävät kulttuuriympäristöt ovat melko kaukana Karvianjärven rannoilla (Karvian kulttuurimaisema). Suunnitellulla Niskalamminkankaan kuuden (6) voimalan hankkeella on vaikutuksia kaukomaisemaan Karvialla, mutta ne eivät muodosta todennäköisesti merkittäviä yhteisvaikutuksia arvokkaaseen maisema-alueeseen Karvian alueelle suunniteltavan Jäkäläkankaan hankkeen kanssa.

Yhteisvaikutukset maisemaan Parkanossa, Karvialla ja Jalasjärvellä

Jäkäläkankaan tuulivoimaosayleiskaavan kaavaselostuksen mukaan yhteisvaikutukset Jäkäläkankaan hankkeen kanssa ovat voimakkaimmillaan molempien hankkeiden domianssivyohtyhykkeellä alle kolmen kilometrin etäisyydellä voimaloista Mustajärven ympäristössä. Etelä-pohjoissuuntaiset harjujaksot saattavat vähentää Jäkäläkankaan voimaloiden näkyvyyttä Mustajärvellä. Jalasjärven Ilvesnevan alueen näkemäalueanalyysin mukaan voimat olisivat nähtävissä Mustajärven alueella. Niskalamminkankaan suunnitellun hankkeen voimat todennäköisesti ovat havaittavissa etenkin Mustajärven länsirannalta. Todennäköistä on, että Niskalamminkankaan hanke tulisi lisäämään maisemallisia vaikutuksia erityisesti Mustajärven pohjoispäässä ja sen länsirannalla sekä Parkanon ja Jalasjärven puolella laaksomaisilla viljelysalueilla. Parkanon Hoseuksen maaseutualuehankealueesta etelä-lounaaseen on samoin noin 3 km etäisyydellä. Maakuntakaavan näkemäalueanalyysin mukaan tuulivoimaloiden näkyvyys Hoseukseen olisi vähäinen, mutta suunniteltavat voimat ovat olennaisesti korkeampia kuin analyysissä.

Lentoestevalot

Tuulivoimaloiden lentoestevalojen maisemavaikutuksista pimeään aikaan ei ole käytettävissä olevia tietoja. Valovaikutus aiheuttaisi harvaan asuttuun, vähävaloiseen maisemaan voimakkaan uuden elementin. Hankkeilla olisi yhteisvaikutuksia. Niskalamminkankaan vaikutuksista ei ole selvitystä, joten yhteisvaikutuksista Jäkäläkankaan kanssa ei ole käytettävissä vaikutuksia havainnollistavia tietoja. Ks. edellä yhteisvaikutukset maisemaan

Kiinteät muinaismuistot

Arkeologisen kulttuuriperinnön potentiaalin arviointi Pirkanmaan maakuntakaavaluonnoksen 2040 tuulivoima-alueilla -raportin mukaan (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy, 2016) lähin tunnettu so. inventoitu kiinteä muinaisjäänös – tervahauta *Iso Särkijärvi* (mj.tunnus 1000025417) sijaitsee 1 km suunnittelualueesta itään Iso Särkijärven pohjoisrannalle. Kyseessä on Iso Särkijärven tervahauta (Muinaisjäänösrekisteri, 21.5.2016).

Yksi suunnitelluista tuulivoimaloista sijoittuu suunnilleen samalle paikalle kuin yksi LIDAR-aineistojen perusteella paikannetuista potentiaalisista uusista muinaisjäänöksistä (tervahauta). Hankealueen ympäristössä, alle 2 km säteellä sijaitsee lisäksi *Pitkätantereenalustan* tervahauta (mj.tunnus 1000025416) ja kolme muuta potentiaalista samantyyppistä muinaisjäänöskohdetta. Lisäksi hankealueen etelä- ja lounaispuolelta tunnetaan kaksi kivikautista irtolöytöä. Raportin mukaan myös kivikautisten kiinteiden muinaisjäänösten - asuinpaikkojen – löytyminen alueelta on mahdollista. Koska korkeuserot ovat enintään kymmenen metrin luokkaa ja koska alueet ovat pääasiassa avoimia soita ja kosteikkoja, näkyvyys mahdollisilta muinaisjäänöskohteilta tuulivoimaloihin tulisi olemaan merkittävä (em. raportti, s. 39-41). Vesistöhistoriallisten rekonstruktioiden perusteella hankealueen ympäristössä on paitsi järvivaiheeseen liittyviä myös varhaismesoliittisia, Itämeren Ancy-lusjärvi-vaiheen asutukselle sopivia rantakorkeuksia.

Hankealueesta 1,6 km itään on kulkenut historiallisesti merkittävä, pohjoiseteläsuuntainen *Kyrönkankaan talvitie*, johon myös saattaa liittyä arkeologisia kohteita.

Ihmisten terveys, elinolot ja viihtyvyys

Niskalamminkankaan suunnitellulle hankealueelle ei sijoitu vakituista tai loma-asutusta. Lähin asuinrakennus sijaitsee noin 1,9 km ja lähin loma-asunto noin 1,6 km etäisyydellä voimaloista. Lähimmät loma-asunnot sijaitsevat Parkanon Iso Pelijärven ja Mustajärven rannoilla ja Iso Kivijärven läheisyydessä sekä Jalasjärven Saarijärvellä.

Parkanon Hoseuskankaan maaseutuasutus on yli 2 kilometrin etäisyydellä valtatie 3 varrella. Hankealueelta koilliseen noin 3 km etäisyydellä Jalasjärven yli 20 asuinrakennusta.

Saarijärvi-Pohjan Korpilampi -rantaosayleiskaava on noin 650 m etäisyydellä hankealueen itäraajasta ja lähimmästä suunnitellusta alustavasta voimalapaikasta.

Karvian lähin asutus Niskalamminkankaan lähimmästä alustavasti suunnitellusta voimalapaikasta on noin 5 km etäisyydellä.

Kaikkiaan 2 kilometrin etäisyydellä hankealueesta on yhteensä noin 20–30 asuin- tai lomarakennusta. Hankkeen todennäköisellä maisemavaikutuksen lähivaikutusalueella 5 km etäisyydellä on 100–200 asuinrakennusta.

Mustajärvellä Parkanon ja Karvian alueella on runsaasti ranta-asutusta ja muutama vakituinen asunto. Mustajärvi jää hankkeiden vaikutusalueiden väliin ja alueeseen kohdistuu todennäköisesti haitallisia ympäristövaikutuksia molemmista hankkeista.

Tuulivoimaloiden monitahoinen ympäristövaikutus koostuu melusta, välkevarjostuksesta, luontoon sekä lähi- ja kaukomaisemaan kohdistuvista vaikutuksista, digitaalisiin lähetyksiin aiheutuvista häiriöistä sekä näiden tekijöiden aiheuttamista elinympäristön viihtyvyyteen kohdistuvista vaikutuksista. Vaikutukset elinympäristöön ovat pitkäaikaisina asukkaiden kannalta pysyviä.

Esiselvityksessä (6.6.2016) on tietoja ihmisiin kohdistuvista melu- ja välkevaikutuksista, lähinnä päästöjen aiheuttamista suorista pilaantumisvaikutuksista (hankkeen ominaisuudet). Muutoin ihmisiin kohdistuvia tai hankkeesta aiheutuvien eri ympäristövaikutusten keskinäisiä vuorovaikutussuhteita ei ole selvitetty.

Vaikutusalueen nykytilasta ei ole hankittu esiselvitykseen (6.6.2016) tietoja kuten virkistyskalastus, mökkien vuokraustoiminta, luontomatkailu tms. tai muusta virkistyskäytöstä ja elinkeinoista. Alue on harvaan asuttua, mutta alueella on kuitenkin todennäköisesti paikallisen väestön kannalta merkittävää käyttöä.

Suunniteltu hankealue sijaitsee osin toiminnassa olevalla turvetuotantoalueella. Vaikutuksia muihin lähialueen elinkeinonharjoittajiin tai elinkeinoihin ei ole esiselvityksessä.

Mustajärven asutukseen kohdistuu todennäköisesti haitallisia ympäristövaikutuksia sekä turvetuotannosta että tuulivoimahankkeista.

Melu ja välkevarjostus

Tuulivoimaloiden todennäköisten haitallisten vaikutusten arvioinnissa on oletuksena, että suurempi laite aiheuttaa suuremman melupäästön. Melutasot kasvavat laitteiden kasvaessa, ja pienitaajuinen melu kasvaa enemmän kuin muu melu. Amplitudimodulaatiota on todennäköisesti uusissakin voimaloissa.

Hankkeen voimalatyyppiä ei ole valittu, mikä aiheuttaa olennaista epävarmuutta hankkeen aiheuttamiin todennäköisiin haitallisiin vaikutuksiin. Voimalatyyppiä ja sen ominaisuuksista on tehty oletuksia, joiden perusteella on laskennallisesti arvioitu aiheutuvia haitallisia melu- ja välkevarjostusvaikutuksia. Lähimmät alustavat voimaloiden paikat on oletettu olevan vähintään 1,6 km lähimmästä asuinrakennuksesta. Alustavan melumallituksen oletusten mukaan hankkeen aiheuttamalle 40 dB(A):n melualueelle ei jäisi rakennuksia tai niiden oleskelu- tai piha-alueita. Hankkeen aiheuttama keskimääräinen melutaso 40 dB(A) ulottuisi virkistyskäytössä olevan Vähä-Särkijärven itärantaan näillä oletuksilla. Käytetyillä oletuksilla melutaso 40 dB(A) ulottuu lähelle Mujujärven ja Saarijärven yleiseen virkistykseen tarkoitettujen ranta-osayleiskaavojen alueita. Tuulivoimaloiden melu on todennäköisesti kuultavissa kaava-alueilla. Esiselvityksen (6.6.2016) mukaan tilanne voi muuttua, mikäli suunnittelun edetessä voimaloiden koko (teho tai napakorkeus ja roottorin halkaisija) kasvaa tai sijoitus muuttuu.

Tuulivoimahankkeiden alustavassa suunnittelussa on oletuksena voimat, joista on käytettävissä tiedot ovat mm. tyyppi, teho, melun takuuarvo ja napakorkeus ja roottorin halkaisija. Suunnitteluvaiheessa käytettävissä olevat oletusarvot aiheuttavat olennaista epävarmuutta melualueiden todennäköiseen laajuuteen ja toisiaan voimistavan yhteismelun alueisiin. Voimaloiden alustavien sijoituspaikkojen mahdolliset muutokset suunnitellulla hankealueella vaikuttavat todennäköisesti haittojen kohdistumiseen ja yhteisvaikutuksiin.

Hankkeesta vastaavan esiselvityksen (6.6.2016) mukaan Niskalamminkankaan voimaloiden esiselvityksessä käytetyillä oletuksilla (teho, takuuarvo, tyyppi/korkeus ja lapojen pituus) aiheuttama melu- ja välke eivät todennäköisesti aiheuta melutasoa 40 dB(A) ylittäviä merkittäviä haitallisia vaikutuksia, jotka kohdistuisivat laajan väestömäärän.

Suunniteltavan Niskalamminkankaan tuulivoimaloiden korkeus ja roottorin halkaisija eikä todennäköisesti myöskään tai teho eivät kuitenkaan vastaa esiselvityksessä käytettyjä oletuksia. Suunniteltavan hankkeen haitalliset vaikutukset ja niiden kohdistuminen todennäköisesti poikkeavat esiselvityksessä raportoiduista ja havainnollistetuista melu- ja välkevaikutuksista.

Esiselvityksessä ei ole tarkasteltu pientaajuista melua, joka voi olla asumisterveyden kannalta olennainen vielä 40 dB alemman melutason alueilla.

Yhteisvaikutukset Jäkäläkankaan hankkeen kanssa

Karvian Jäkäläkankaan hankkeesta on käytettävissä takuuarvoilla 104, 106 ja 108 dB(A) (17.8.2015, 8.4.2015) lasketut melutasot. Suunnitellut voimalapaikat hanke- ja kaava-alueella eivät ole lähtötiedoissa hankealueen länsireunassa lähellä kuntien rajaa, joka on vajaan kilometrin etäisyydellä Niskalamminkankaan hankealueesta. Hankkeiden alustavat paikat hankealueella/Jäkäläkankaan tuulivoimaosayleiskaavassa ovat käytettävissä olevissa selvityksissä lähimmillään noin 2 km etäisyydellä toisistaan. Näillä lähtötietojen oletuksilla lähimmillään vajaan kahden kilometrin etäisyydellä toisistaan olevien hankkeiden aiheuttamat alle 40 dB(A) melutason alueet ulottuvat osin päällekkäin ja voimistavat toisiinsa Parkanon ja Karvian ja Jalasjärven kuntien rajalla. Tästä päällekkäisten alle 40 dB:n melualueiden yhteismelusta ei ole käytettävissä laskennallisia tuloksia. Esiselvityksestä (6.6.2016) ei ilmene Jäkäläkankaan tuulivoimaloiden oletusarvoja.

Esiselvityksen (6.6.2016) laskennallisissa mallinuksissa Niskalamminkankaan voimaloiden oletuskorkeutena on käytetty 210 metriä ja roottorin halkaisijana 126 m, mitkä poikkeavat 40 metriä suunniteltavan hankkeen tuulivoimaloiden kokonaiskorkeudesta ja 24 metriä roottorin halkaisijasta. Esiselvityksen Real Case tai Worst Case -tilanteiden mukaan Niskalamminkankaan hankkeen aiheuttamalla välkealueella, jossa esiintyy ennusteen mukaan 10 tuntia vuodessa tai on 8–10 h/v välkettä, ei ole asuinrakennuksia. Worst Case -välkevarjostusalueen ja esiselvityksen alustavien lähtötietojen mukaan selvästi yli 30 tuntia vuodessa (h/a) välkettä osuisi Parkanon Vähä-Särkijärvelle ja selvästi yli 8 h/a Iso-Särkijärvelle, jotka ovat virkistyskalastuskäytössä. Muutoin hankkeen vaikutusalueella kyseiset vaikutukset olisivat esiselvityksen oletusarvoilla laskennallisesti vähäisempiä tai lyhytaikaisempia mm. Jalasjärven Saarijärvellä ja Parkanon Mustajärven pohjoisosassa ja Iso-Pelijärvellä sekä valtatie 3:lla. Välkealueet ulottuisivat kuitenkin rantaosayleiskaava-alueille.

Yhteisvaikutukset Jäkäläkankaan hankkeen kanssa

Esiselvityksen (6.6.2016) mukaan yhteisvaikutuksia Karvian Jäkäläkankaan hankkeen kanssa on arvioitu laskennallisella mallilla. Niskalamminkankaan ja Jäkäläkankaan tuulivoimahankkeiden ympärillä sijaitsevien asuin- ja loma-asuinrakennusten kohdalla todellinen ja worst case -varjostusvaikutus jäisi jokaisen kohteen osalta alle 8 tuntiin vuodessa. Hankkeiden yhteisvaikutuksena aiheutuvien välketuntien määrä Mustajärven pohjoisosan kylässä on vähemmän kuin 8 tuntia vuodessa. Varjostusvaikutus sijoittuu pääosin hankealuetta ympäröiville metsäalueille. Tuulivoimahankkeiden muodostama varjostusalue (8 h/a) on pinta-alaltaan yhteensä n. 29,8 km². Ks. edellä korkeus ja roottorin halkaisija

Epävarmuudet välke- ja meluvaikutuksissa

Hankkeiden todennäköisesti aiheuttamaan melun yhteisvaikutukseen ja meluvyöhykkeiden muodostumiseen suhteessa asutuksen sijaintiin liittyy merkittävää epävarmuutta siten, että yhteisvaikutukset ovat todennäköisesti voimakkaammat kuin esiselvityksessä oletuksilla lasketut (6.6.2016) tai muutoinkin suunnittelun alkuvaiheessa oletuksiin perustuvien voimalojen vaikutukset.

Tuulivoimahankkeissa jo muutamaa desibeliä kulloinkin kyseessä olevan voimalan todellista melupäästöä pienemmällä melupäästöarvolla mallinnettu melutaso lähiympäristössä voi merkitä tuulivoimalojen rakentamista useita satoja metrejä lähemmäksi asutusta. Tuulivoimalan suunnitteluun liittyvät melumallinnukset (laskennallinen melutaso) tehdään suunnittelua ja hyväksymispäätöksiä varten valmistajan ilmoittaman tuulivoimalatyypittäisen melupäästön takuuarvon perusteella.

Niskalamminkankaan hankkeesta on käytettävissä alustava suunnitelma, mutta esiselvityksen alustavat melu- ja välkemallinnuksien laskennalliset ennustukset eivät vastaa todennäköisesti nyt suunniteltavasta hankkeesta muodostuvia haitallisia vaikutuksia. Hankkeen tuulivoimalatyyppi ja melun takuuarvo eivät ole tiedossa vielä tässä hankkeen suunnitteluvaiheessa. Hankkeen aiheuttamiin melu- ja välkevaikutuksiin liittyy todennäköisesti merkittävää epävarmuutta suhteessa hankealueen nykyiseen maankäyttöön ja ihmisiin kohdistuviin vaikutuksiin. Niskalamminkankaan ja Jäkäläkankaan hankealueet sijaitsevat vain kilometrin etäisyydellä toisistaan, ja niiden hankkeiden vaikutusalueiden väliin jää mm. Mustajärven ranta-asutus. Hankkeilla voi olla ottaen huomioon molempiin hankkeisiin liittyvät epävarmuudet todennäköisesti merkittäviä haitallisia yhteisvaikutuksia.

Karvian Jäkäläkankaan hankkeen laskennallinen (oletusarvot eivät tiedossa) välkealue ulottuu Parkanon rajalle, jonne kohdistuu myös Niskalamminkankaan hankkeen laskennallinen välkealue. Jo esiselvityksen laskennoissa käytettävien lähtötietojen mukaan hankkeiden välkevaikutukset muodostavat yhdessä laajemman yhtenäisen vaikutusalueen, noin 30 km². Yhteisvaikutusten kohdistumiseen liittyy epävarmuutta, koska alustavat voimalatyyppit ja niiden koko saattavat aliarvioida vaikutusalueiden laajuutta.

Kasvillisuus, eliöt, luonnon monimuotoisuus

Niskalamminkankaan hankealue on pääosin metsätalouskäytössä ja suuri osa alueen soista on ojitettuja. Särkineva 221 ha ja Lähdetneva 47 ha sijaitsevat Niskalamminkankaan hankealueen välittömässä läheisyydessä. Molemmat ovat pääosin ojittamattomia ja avonaisia suokokonaisuuksia, joiden linnusto on arvioitu arvokkaaksi.

Lisäksi hankealueelle sijoittuu useita metsäautoteitä ja avoimia suoalueita, jotka voivat sopia lepakoiden saalistusalueiksi. Alueella on myös pieniä metsälampia, jotka voisivat olla vesisiipalle sopivia ympäristöjä. Alueelle sijoittuvista lepakoille sopivista kolopuista tai muista päiväpiilopaikoista ei kuitenkaan ole tietoa. Hankealueen ympärillä on tehty muutamia havaintoja liito-oravista, joten alue kuuluu todennäköisesti ainakin liito-oravan siirtymäreitteihin sen ruokailu- ja pesimäalueiden välillä.

Suunnitellun Niskalamminkankaan tuulivoima-hankkeen rakentamisesta ja käytöstä aiheutuu todennäköisiä merkittäviä haitallisia vaikutuksia maakunnallisesti arvokkaaseen Särkinevan lintualueeseen (noin 221 ha). Suunniteltu hankealue sijaitsee osin Särkinevan maakunnallisesti arvokkaalla lintualueella ja kaksi alustavista voimalapaikoista sijaitsee alueen välittömässä läheisyydessä.

Maakuntakaava 2040 ehdotuksen yleispiirteisen lepakkoselvityksen (2015) mukaan Hanhilampi ja sen kaakkoispuolella oleva pieni lampi ovat todennäköisimmät lepakkojen esiintymispaikat. todellisuudessa lepakoita esiintyy myös metsien luontaisesti aukkoisilla kohdilla, mutta niiden sijainti edellyttää maastokartoitusta. Hankealueella voi esiintyä luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ja niiden säilymisen kannalta tärkeitä kulkureittejä. Näihin voi kohdistua todennäköisesti merkittäviä haitallisia vaikutuksia kaikista rakentamistoimista.

Yhteisvaikutukset

Hankkeella voi olla merkittäviä yhteisvaikutuksia Jäkäläkankaan suunnitellun hankkeen kanssa mm. muuttaviin lintuihin ja lepakoihin.

Luonnonvarat/pohjavesi, kiviaines

Tuulivoimala-alueiden väliin sijoittuu Kihlakunnankankaan pohjavesialue. Jalasjärven kunnalla on Kihlakunnankankaalla vedenottamo, jolle on myönnetty Länsi-Suomen ympäristölupaviraston lupa 9.6.2003.

Pirkanmaan maakuntakaavaehdotuksen tuulivoima-alueen läntisin alue sijoittuu arvokkaalle kallioalueelle sekä pohjavesialueelle. Suunniteltu hankealue ei kuitenkaan ulotu näille alueille ja kaikki infrastruktuuri (tiet, kaapelit, sähköasema) jäisivät suunnitelman mukaan Kihlakunnankankaan pohjavesialueen ulkopuolelle.

Alustavien tuulivoimapaikkojen rakentamiseen tarvittavat kiviaineksen määrästä ja hankealueen tiestön ja Mustajärventien parantamiseen tarvittavasta kiviaineksestä ei ole käytettävissä olevia tietoja tai kalliolouhinnasta tai muusta maa-ainesotosta hankealueella.

Yhteisvaikutukset

Hankkeiden yhteisvaikutuksista esim. maa-ainesottoon lähialueella ei ole käytettävissä olevia tietoja. Hankkeilla olisi todennäköisesti yhteinen tarve parantaa Mustajärventien kantavuutta ja liittymäjärjestelyjä valtatielle sekä niitä varten rakennettaisiin uusi yhteinen sähköasema.

Ympäristöonnettomuudet

Suunniteltu hankealue ja toiminnassa oleva turvetuotantoalue sijaitsevat vierekkäin ja osin päällekkäin. Sijainti huomioon ottaen todennäköisyys, että tuulivoimaloiden tulipalo voisi aiheuttaa tulipalon leviämisen turvetuotantoalueelle, ei ole poissuljettavissa. Ympäristöonnettomuudella olisi merkittäviä suoria ja välillisiä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Tuulivoimaloiden siipiin muodostuvan jään tippuminen voisi aiheuttaa onnettomuusriskin alueella liikkuville.

Muut olennaiset ympäristövaikutukset

Vaikutukset lähetyksiin

Tuulivoimala-alueet aiheuttavat useimmiten merkittävää haittaa antenni-tv:n vastaanottoon ennen kaikkea puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Lisäksi tuulivoimalat voivat sijaita radiolinkkijänteiden edessä, jolloin tiedonsiirto lähetyksille katkeaa. Yleisten vaaratiedotteiden lähetyksien voi vaarantua. Hankkeilla on todennäköisesti yhteisvaikutuksia televisiolähetyksiin.

Lentoturvallisuus ja tutkat

Hankkeen vaikutuksista lentotoimintaa tai tutkiin ei ole esiselvityksessä tietoja.

Epävarmuudet

Hankkeen voimalatyyppiä ja teholuokkaa tai kokoa ei ole valittu, mikä aiheuttaa olennaista epävarmuutta hankkeen aiheuttamiin todennäköisiin haitallisiin merkittäviin ympäristövaikutuksiin.

Raportin alustavissa melun ja välkevarjostuksen laskentamallien laskennoissa on käytetty oletuksena voimalatyyppiä VESTAS Vestas V126, jonka napakorkeus on 147 m ja roottorin halkaisija 126 m ja kokonaiskorkeus 210 metriä. Turbiinit ovat teholtaan 3,45 MW ja syntyvän melupäästön takuarvo (äänitehotaso, LWA) on 106,2 desibeliä.

Suunniteltavan hankkeen tuulivoimalat ovat kokonaiskorkeudeltaan 40 metriä korkeampia, 250-metrisiä ja roottorin halkaisija on 24 metriä suurempi kuin esiselvityksen (6.6.2016) alustavissa melu- ja välkevarjostustuloksissa on oletuksina. Samoin käytettävissä olevien maakuntakaavojen valmisteluaineistojen näkemäalueanalyysit kuvaavat olennaisesti matalampien, 180-metrinen voimaloiden näkyvyyttä ympäristössä.

Kahta hanketta suunnitellaan vierekkäin kumpaakin omilla oletuksillaan, mikä lisää entisestään todennäköisiin merkittäviin haitallisiin yhteisvaikutuksiin liittyvää epävarmuutta siten, että kahden vierekkäisen hankkeen yhteisvaikutukset ovat todennäköisesti voimakkaammat kuin esiselvityksessä (6.6.2016) ja suunnittelun alkuvaiheessa käytetyistä alustavista tiedoista on pääteltävissä. Epävarmuutta ja vaikutusten todennäköisyyttä ei voi poissulkea käytettävissä olevilla tiedoilla.

RATKAISU

Pirkanmaan ELY-keskus päättää, että Niskalamminkankaan enintään kuuden (6) voimalan tuulivoimapuisto -hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Perustelut

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-lain) 4 §:n mukaan arviointimenettelyä sovelletaan asetuksella tarkemmin säädettyihin hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joista Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen täytäntöön paneminen edellyttää arviointia taikka joista saattaa aiheutua merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia Suomen luonnon ja muun ympäristön erityispiirteiden vuoksi.

Lain 4 §:n 2 ja 3 momenttien mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin edellä tarkoitettuun olennaiseen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, arviointia edellyttävien hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Arviointimenettelyn tarpeen harkinta tehdään käytettävissä olevan tiedon perusteella eikä siinä voida ennakoida muiden lakien mukaan myöhemmin edellytettäviä selvityksiä eikä mahdollisten hyväksymispäätöksien sisältöä.

Harkittaessa YVA-lain mukaan vaikutusten merkittävyyttä yksittäistapauksessa otetaan erityisesti huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä ympäristövaikutusten luonne. YVA-asetuksen hankeluettelon mukaan YVA-menettelyä on aina sovellettava tuulivoimahankkeeseen, kun yksittäisten laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho on vähintään 30 MW. Suunnitellun hankkeen 6 voimalaa vastaavat 60 % ja kokonaisteho 83 % YVA-asetuksen hankeluettelon hankekoosta.

Suunnitellulla Niskalamminkankaan kuuden (6) tuulivoimalan hankkeella on todennäköisesti merkittäviä haitallisia yhteisvaikutuksia Karvian kuntaan osayleiskaavoitetun Jäkäläkankaan kuuden (6) tuulivoimalan hankkeen kanssa.

Lisäksi yhteensä kahdentoista (12) tuulivoimalan todennäköiset haitalliset yhteisvaikutukset muodostavat laajan maantieteellisesti yhtenäisen vaikutusalueen, kun otetaan huomioon suunniteltujen Niskalamminkankaan hankealueen ja Jäkäläkankaan tuulivoimaosayleiskaavan sijainti alle kilometrin etäisyydellä toisistaan ja näiden lähimpien alustavien voimalapaikkojen sijainti noin kahden kilometrin etäisyydellä toisistaan. Yhteisvaikutukset kohdistuvat usean kunnan alueelle.

Niskalamminkankaan hanke aiheuttaa todennäköisesti merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia Parkanon, Karvian ja Jalasjärven kuntien alueille. Suunniteltavan hankkeen ihmisiin kohdistuvat haitalliset ympäristövaikutukset ovat monitahoisia. Vaikutus koostuu melusta, varjostuksesta, lähimaisemaan kohdistuvista haitallisista vaikutuksista sekä näiden tekijöiden aiheuttamasta elinympäristön viihtyvyyteen kohdistuvista vaikutuksista.

Suunniteltavien Niskalamminkankaan ja Jäkäläkankaan tuulivoima-hankkeiden todennäköiset yhteisvaikutukset kohdistuvat alueen asukkaiden elinympäristön viihtyvyyteen ja rantaosayleiskaavojen alueelle. Yhteisvaikutukset todennäköisesti voimistavat toisiaan.

Pohjois-Pirkanmaa ja hankkeen vaikutusalueet ovat pääosin harvaan asuttua, joten sen mukaan arvioituna todennäköisesti haitalliset ympäristövaikutukset eivät kohdistuisi suureen paikalliseen väestömäärään. Suunnitellun Niskalamminkankaan hankkeen haitalliset ympäristövaikutukset kohdistuvat kuitenkin todennäköisesti useaan rantaosayleiskaava-alueeseen, joilla on osoitettu maankäyttöä laajemmin yleiseen virkistykseen. Hankkeen haitalliset ympäristövaikutukset kohdistuvat siten todennäköisesti laajemmin paikallisen väestön mahdollisuuksiin käyttää hanke- ja vaikutusalueita yleiseen virkistäytymiseen ja paikalliseen elinkeinoitoimintaan maankäytön tarkoittamalla tavalla.

Lisäksi suunnitellulla Niskalamminkankaan hankkeella on todennäköisesti haitallisia vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia digitaalisten lähetysten kantavuuteen ja vastaanottoon. Haitan kohteena olevasta väestömäärästä ei ole käytettävissä olevia tietoja.

Tietoihin edellä mainittujen haitallisten vaikutusten kohteena olevasta väestönmäärästä ja alueen elinkeinoista liittyy epävarmuutta, mutta yllä mainittujen seikkojen perusteella haittojen kohdistuminen on monitahoista ja todennäköisiä.

Suunnitellulla hankkeella ja sen rakentamisella on todennäköisiä merkittäviä haittoja kiinteisiin muinaismuistoihin ja muinaismuistokohteiden arvoon liittyvään maisemaan.

Hankkeella on todennäköisesti merkittäviä haitallisia vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen ja maakunnallisesti merkittäviä haitallisia vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia linnustoon. Suunnitelluilla hankkeella on todennäköisesti merkittäviä haitallisia vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia laajemmin muuttavaan linnustoon Pirkanmaalla, Satakunnassa ja Etelä-Pohjanmaalla.

Hankkeen vaikutuksista tutkiin ja lentoturvallisuuteen ei ole käytettävissä tarkempia tietoja, joilla haitalliset vaikutukset olisivat poissuljettavissa.

Suunniteltu hankealue ja toiminnassa oleva turvetuotantoalue sijaitsevat vierekkäin ja osin päällekkäin, mikä vaikuttaa merkittävästi ympäristöönnettomuuden todennäköisyyteen.

Suunniteltujen Niskalamminkankaan ja Jäkäläkankaan hankkeiden rakentamisella ja voimansiirron rakentamisella on todennäköisesti haitallisia yhteisvaikutuksia.

Suunniteltujen hankkeiden aiheuttamat todennäköiset haitalliset ympäristövaikutukset ja yhteisvaikutukset ovat monitahoisia ja kestoaltaan pitkäaikaisia. Asukkaiden kannalta hankkeen elinkaarenpituiset vaikutukset ovat pysyviä.

Käytettäviin tietoihin suunniteltavista voimaloista ja niiden todennäköisesti merkittävien haitallisten ympäristövaikutusten kohdistumiseen ja yhteisvaikutuksiin liittyy olennaista epävarmuutta siten, että haitat ovat todennäköisesti merkittävämpiä kuin esiselvityksessä.

Yllä olevan perusteella suunnitellusta Niskalamminkankaan kuuden (6) tuulivoimalan hankkeesta aiheutuu ottaen huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne todennäköisesti laadultaan tai laajuudeltaan merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia, jotka kokonaisuutena ovat rinnastettavissa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa asetuksessa mainittujen hankkeiden merkittäviin haitallisiin ympäristövaikutuksiin, kun otetaan huomioon muodostuvat yhteisvaikutukset kahdestatoista (12) tuulivoimalasta Parkanon, Karvian ja Jalasjärven kuntien alueilla.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (468/1994, 67/1999, 458/2006) 4, 6, 19 §
Asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (713/2006) 4, 6, 7 §

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Tähän päätökseen ei saa muutoin erikseen hakea valittamalla muutosta. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 17 § 2 momentissa tarkoitettut tahot saavat kuitenkin hakea muutosta tähän päätökseen samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta muun lain mukaisen lupa-asian ratkaisusta tai hankkeen toteuttamisen kannalta muusta olennaisesta päätöksestä valitetaan.

Yksikön päällikkö

Mari Rajala

Ylitarkastaja

Leena Ivalo

PÄÄTÖS saantitodistusta vastaan hankkeesta vastaavalle

TIEDOTTAMINEN

Päätöksestä kuulutetaan (14 pv) Parkanon, Kihniön, Jalasjärven ja Karvian virallisilla ilmoitustauluilla. Päätös on nähtävillä Parkanon kaupungintalo, Parkanontie 37, Kihniön kunnanvirasto, Kihniöntie 46, Jalasjärven kunnanvirasto, Kirkkotie 4, ja Karvian kunnanvirasto, Kylä-Karviantie 17. Kuulutus on lisäksi nähtävissä kuntien sähköisillä ilmoitustauluilla. Päätös on sähköisesti nähtävillä ympäristöhallinnon Internet-sivuilla <http://www.ymparisto.fi/YVA-paatokset/Pirkanmaa>

TIEDOKSI Parkanon kaupunki, kaavoitus ja ympäristö sekä Sotesi
Kihniön kunta, kaavoitus ja ympäristö
Jalasjärven kunta, ympäristö ja Kurikan kaupunki/kaavoitus
Karvian kaupunki, kaavoitus ja ympäristö sekä PoSa
Pirkanmaan liitto
Satakuntaliitto
Etelä-Pohjanmaan liitto
Pirkanmaan maakuntamuseo, kulttuuriympäristöyksikkö
Satakuntamuseo
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Varsinais-Suomen ELY-keskus
Suomen ympäristökeskus

LIITTEET Valitusosoitus
Yhteenveto lausunnoista

LISÄTIEDOT Ylitarkastaja Leena Ivalo, p. 0295 036 000

Yhteenvedo Parkanon Niskalamminkankaan kuuden (6) tuulivoimalan hankkeen YVA-päätöksen 6 § mukaisista viranomaislausunnoista

Parkanon kaupunki, kaavoitus (18.8.2016) viittaa aikaisempaan lausuntoonsa Niskalamminkankaan hankkeesta: Kaupunki on aikaisemmin lausunut Jäläkäläkankaan tuulivoimaosayleiskaavasta. Hankealueet ovat lähellä toisiaan, joten maankäytön kysymykset olisi tarpeen ratkaista yhdessä. Vastaavasti YVA-menettelyä tulisi soveltaa sekä Niskalamminkankaan että Jäkäläkankaan hankkeeseen. YVA-menettely ei kuitenkaan ole välttämätön.

Hankkeen ja sen todennäköisen vaikutusalueen nykyinen maankäyttö. Niskalamminkankaan hankealue sekä hankealueiden välinen alue on harvaan asuttua eikä alue ole suuressa virkistyskäytössä. Saarijärvi, Iso-Särkijärvi ja Vähä-Särkijärvi ovat harrastuskalastukselle merkittäviä, arvioilta tuhat kävijää vuosittain. Järvet ovat valtatie 3 melun vaikutusalueella. Tuulivoimalat muuttavat maisemaa toisenlaiseksi useiksi vuosikymmeniksi.

Parkanon kaupunki, ympäristönsuojelu (18.8.2016) viittaa aikaisempaan lausuntoonsa, ja tarkentaa, että uudessa suunnitelmassa esitetyt korkeammat voimalat voimistavat linnustovaikutusta.: Maantieteellisesti hankealue soveltuu ilmeisen hyvin tuulituotantoon, sillä luonnosvaiheessa olevassa Pirkanmaan Maakuntakaavassa 2040 on alue merkitty tv-alueeksi ja nähty seudulliseksi tuulivoima-alueeksi. Seudullisuutta tukee Satakunnan liiton puolella oleva Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 1 esitetty Alkkian tuulivoima-alue sekä Karvian kunnassa meneillään oleva tuulivoimaosayleiskaavan laadinta Jäkälänkankaan alueelle, joka on noin 1 km etäisyydellä Niskalamminkankaan hankealueesta. 2 kilometrin etäisyydelle sijoittuu myös Ilvesnevan tuulivoima-alue Jalasjärvellä.

Kolmen eri maakunnan alueelle sijoittuvien lukuisien tuulivoimahankkeiden voidaan katsoa täyttävän joiden yhteisvaikutusten voidaan katsoa täyttävän YVA-lain 4 §:n 1 mom tarkoitettua olennaisen muutoksen:

”joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia”

Yhteisvaikutuksissa on huomioitava alueen massiiviset maansiirtotyöt sekä laajalle leviävä matalataajuinen melu vaikkakaan alueella ei ole vakituista asutusta. Lähimmät loma-asutukset ovat 1,6 km etäisyydellä Mustajärven itäpuolella. Näiden osalta esiselvityksessä ei ole erikseen laadittu maisemavaikutuksia kuvaavaa karttaa, vaan tiedot ovat peräsin maakuntakaavasuunnitteluun liittyvään näkymäalueanalyysiin. Mustajärven rannan loma-asukaisiin tulisi lisäksi vaikuttamaan kahden eri tuulivoima-alueen melu- ja välkevaikutukset.

Suunnitelmassa oli mainittu muuttolintujen huonosti tunnetut suuntaa antavat päämuuttoreitit, jotka ovat olleet esillä Pirkanmaan Maakuntakaavaan 2040 liittyvässä Voimaa tuulesta Pirkanmaalla-selvityksessä. Fennoskandiasta ja Kuolan niemimaalta etelään suuntautuva muuttoreitin pääkuilu sijoittuu Ähtäri-Parkano seudulle. (BirdLife Suomi) Matalla lentäville linnuille esim. kurjille muodostavat tuulivoimalaitokset todellisen uhkan. Valtaosa (noin 75 %) 100 000 linnun kurkipopulaatiosta muuttaa kyseistä väylää pitkin. Toinen iso riskiryhmä muuttolinnuissa on pimeässä muuttavat pikkulinnut, joiden lentokorkeus 200- 250 m osuu juuri roottorien toimintasäteelle. Esiselvitys (2015) YVA-tarveharkintaa varten on sisällöltään kattava ja monipuolinen, mutta se ei poissulje tarvetta tarkastella kriittisesti lain 468/1994 4 § 2 mom mahdollisuutta tarkastella hankkeiden yhteisvaikutuksia.

Parkanon kaupunki, terveydensuojeluviranomainen, Sastamalan seudun sosiaali- ja terveysterveystoimisto (Sotesi) (7.9.2016).

Terveydensuojelun näkökulmasta tuulivoiman aiheuttamista haitoista melu on keskeisin tekijä. Haasteena tuulivoiman aiheuttamien terveyshaittojen arvioinnissa on, että melunlähde on korkealla, sitä ei voida koteloida, eikä korkealta tulevan melun estämiseksi voida rakentaa melusteitä. Näin ollen varsinainen meluntorjunta on tehtävä jo suunnitteluvaiheessa. Niskalamminkankaan tuulivoimahanke sijaitsee noin 2 kilometrin päässä Karvian kunnan puolella olevasta Jäkäläkankaan tuulivoimahankkeesta, jonne on suunnitteilla myös 6 tuulivoimalaa. Mustajärven alue, jolla on runsaasti vapaa-ajan asutusta ja myös pysyvää asutusta, jää kahden erillisen tuulivoimahankkeen väliin ja alueelle saattaa kohdistua asumisterveyteen vaikuttavia yhteisvaikutuksia. Tuulivoimahankkeen tarveselvityksen melumallinnus oli tehty käyttäen esimerkkinä tuulivoimalaa, jonka napakorkeus oli 147 m ja turbiinin teho 3,45 MW. Hankkeen tuulivoimaloiden on ilmoitettu olevan napakorkeudeltaan 170 m, joka poikkeaa olennaisesti mallinnuksessa käytetystä korkeudesta.

Tuulivoima on energiantuotantomuotona kansanterveydellisesti ja ympäristönsuojelullisesti kannatettavaa, eikä se tuota terveydelle vaarallisia pienhiukkasia. Useat samalle alueelle sijoittuvat tuulivoimahankkeet lisäävät kuitenkin tarvetta asutukseen ja loma-asutukseen kohdistuvien yhteisvaikutusten arviointiin. Melumallinnukset tulee toteuttaa todellista tilannetta vastaavasti (napakorkeus ja turbiinin teho) ja Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen 545/2015 mukaiset päivä- ja yöajan keskiäänitasojen toimenpiderajat eivät saa ylittyä asuntojen sisätiloissa.

Jalasjärvi, ympäristönsuojelun ja kaavoituksen kanta (18.8.2016) on edelleen sama, että läheisyys Jäkäläkankaan tuulivoimahankkeen kanssa (huomioiden mm. Mustajärven loma-asutus siinä välissä ja voimaloiden kokonaismäärä edelleen yli 10) on perusteena hankkeiden yhteiselle YVA:lle.

Aikaisemmin vuonna 2015 lausuttu: Karvian tuulivoimapuiston suunnittelualue sijaitsee Karvian pohjoisosassa rajautuen etelässä Mustajärventien ja pohjoisessa Karvian ja Jalasjärven kuntien rajan mukaisesti. Suunnittelualue sijaitsee pääosin yhden kiinteistön alueella (Ilvesjoen yhteismetsä 230-874-1-0).

Jäkäläkankaan tuulivoimapuiston suunnittelualue rajautuu pohjoisosaltaan Jalasjärven kunnan rajaan. Suunnittelualue ulottuu itäosaltaan Kihlakunnankankaan pohjavesialueelle.

Parkanon ja Jalasjärven puolella Jäkäläkankaasta itään on vireillä 9 tuulivoimalan hanke (Niskalamminkangas). Suunnitelmakarttojen ja tehtyjen alustavien melumallinnusten perusteella tuulivoimapuistojen vaikutusalueet menevät päällekkäin.

Tuulivoimapuistojen väliin sijoittuu Kihlakunnankankaan pohjavesialue. Jalasjärven kunnalla on Kihlakunnankankaalla vedenottamo, jolle on myönnetty Länsi-Suomen ympäristölupaviraston lupa 9.6.2003. Pohjavesialue sekä vedenottamo on otettava huomioon alueen suunnittelussa siten, että pohjaveden laatu ei missään olosuhteissa (mm. alueen rakennustyövaiheet) vaarannu.

Jäkäläkankaan pohjoispuolella on Jalasjärven puolella 14.4.2004 vahvistettu rantaosayleiskaava (Pikku-Mujujärvi ja Iso-Mujujärvi). Järven väliselle alueelle on kaavoitettu matkailupalvelujen alue (RM/8/800), joka on tarkoitettu lomakylän rakentamiseen. Jäkäläkankaan suunnittelussa on poistettu kolme pohjoisinta voimalaa, jolloin vaikutusalue ei välttämättä ulotu kaava-alueelle. Samaan aikaan on vahvistettu Saarijärven ja Pohjan Korpilammen rantaosayleiskaava. Alue on lähempänä Niskalamminkankaan tuulivoimapuistoa.

Suunniteltujen tuulivoimapuistojen väliin eteläpuolelle Parkanon puolelle jää Mustajärvi, jonka rannoilla on runsaasti loma-asutusta.

Edellä mainittuun perustuen Jäkäläkankaan ja Niskalamminkankaan hankkeille tulisi laatia yhteinen YVA-tarkastelu.

Kihniö, kaavoitus, (31.8.2016) Kihniön kunnalla ei ole lisättävää aiempaan lausuntoon.

Hankkeen ympäristövaikutukset ulottuvat Satakuntaan Karvialle ja Pirkanmaan Kihniöön. Samanaikaisesti Karvian kunnan puolella valmistellaan Jäkäläkankaan tuulivoimaosayleiskaavaa. Toistensa läheisyydessä sijaitsevat Niskalamminkankaan ja Jäkälänevan alueiden hankkeet muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden, joka ylittää YVA-lain tuulivoimaloille asetettaman hankekoon alarajan.

Mallinnuksien perusteella Niskalamminkankaan tuulivoimaloiden välitön melu- tai välkehäiriö ei ulottuisi Kihniön kunnan alueelle sillä välimatkaa kunnan rajalle on lähes 10 km. Melun ja välkkeen merkitys korostuvat kuitenkin arvioitaessa alueen asutukseen kohdistuvia tuulivoimatuotannon yhteisvaikutuksia. Pirkanmaan maakuntakaavan 2040- luonnoksessa on myös Kihniön kunnan pohjoisosiin varattu kaksi tuulivoima-aluetta (tv-merkintä).

Niskalamminkankaan hankkeen esiselvityksessä ei ole erikseen laadittu maisemavaikutuksia kuvaavaa karttaa, vaan tiedot ovat peräisin maakuntakaavan suunnitteluun liittyvästä näkymäalueanalyysistä. Tältä pohjalta on vaikea arvioida visuaalisia vaikutuksia Kihniön kunnan alueelle, vaikkakaan se ei ole voimaloiden dominanssivyöhykkeellä.

Valtakunnallisessa Lintuatlaksessa hankealue sijoittuu Kihniön Hanhinevan atlasruudun alueelle, jossa on havaittu 103 eri lajia ja näistä varmuudella alueella pesiviä 59 lajia. Pirkanmaan maakuntakaava 2040-taustaselvityksissä on havaittu, että Niskalamminkankaan alueella esiintyy useita uhanalaisia pesimälintuja. Fennoskandiasta ja Kuolan niemimaalta etelään suuntautuva muuttoreitin pääkuilu sijoittuu Ähtäri-Parkano seudulle (BirdLife Suomi). Matalla lentäville linnuille esim. kurjille muodostavat tuulivoimalaitokset todellisen uhkan. Valtaosa (noin 75 %)100 000 linnun kurkipopulaatiosta muuttaa kyseistä väylää pitkin. Toinen iso riskiryhmä muuttolinnoissa on pimeässä muuttavat pikkulinnut, joiden lentokorkeus 200- 250 m osuu juuri roottorien toimintasäteelle.

Pohjois-Satakunnan peruspalvelukuntayhtymä, ympäristöpalvelut (24.8.2016). PoSan alkuperäinen lausunto on voimassa muutoksista huolimatta.

PoSa (2015) :Lausunnossa Varsinais-Suomen ELY-keskukselle on Jäkäläkankaan ja Niskalamminkankaan hankkeen yhteisvaikutuksista.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pyytää Karvian kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntoa ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta Karvian Jäkäläkankaan tuulivoimahankkeeseen.

Hanke koskee kuuden tuulivoimalan (max n. 25 MW) perustamista Karvian Jäkäläkankaalle, joka on pohjoisin osa tuulivoimatuotannon vaihemaakuntakaavan Alkkian tuulivoima-alueita.

Jäkäläkankaan hankkeen lisäksi Pirkanmaan ELY-keskuksessa on samanaikaisesti vireillä Parkanon ja Jalasjärven kuntien alueille sijoittuva Niskalammin tuulipuiston (9 voimalaa, < 30 MW) YVA tarpeen harkinta. Niskalammin tuulivoimapuisto sijoittuisi noin kilometrin etäisyydelle Jäkäläkankaan hankealueen koillisreunasta.

YVA-asetuksen (713/2006) 6 §:n hankeluettelon mukaisesti arviointimenettelyä sovelletaan tuulivoimalahankkeisiin, joissa laitosten määrä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho on vähintään 30 megawattia. Hanke alittaa YVA-asetuksen rajan, mutta arviointimenettelyä voidaan soveltaa yksittäistapauksissa, mikäli hankkeen ominaisuudet, sijainti tai vaikutusten luonne sitä edellyttävät ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (458/1994) 4.2 ja 4.3 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

PoSa ympäristöpalvelun saaman tiedon mukaan Niskalammin hanke sijaitsee noin kilometrin etäisyydellä Jäkäläkankaan hankkeesta ja hankkeiden YVA tarve-harkinta on vireillä yhtä aikaa. Yhteensä näissä kahdessa hankkeessa suunnitellaan siis 15 tuulivoimalan rakentamista.

Suunniteltu hanke on YVA-lain 4 §:n 2 momentin mukainen hanke, joka todennäköisesti aiheuttaa laissa tarkoitettuja merkittäviä ympäristövaikutuksia erityisesti, kun huomioidaan yhteisvaikutukset Niskalammin hankkeiden kanssa. Ennalta arvioiden hankkeiden yhteisvaikutukset ovat rinnastettavia YVA-asetuksen 6 §:n hankeluettelon hankkeiden vaikutuksiin.

Pirkanmaan liitto (26.9.2016).

Pirkanmaan liitto lausui 25.9.2015 Niskalamminkankaan aiemmin esillä olleesta yhdeksän voimalan hankekokonaisuudesta eikä nähnyt hankkeessa tarvetta soveltaa YVA-lain mukaista vaikutusten arviointia. Nyt hankkeen selvästi pienentyessä, Pirkanmaan liitto ei edelleenkään näe tarvetta kyseisen lain soveltamiselle. Hankkeesta tehty esiselvitys osoittaa, että mm. eri hankkeiden yhteisvaikutuksia voidaan arvioida muutenkin kuin YVA:n edellyttämässä menettelyssä hyviä suunnittelukäytänteitä noudattaen.

Niskalamminkankaan hanke ei estä tai vaikeuta voimassa olevien Pirkanmaan maakuntakaavan ja vaihemaakuntakaavojen eikä Pirkanmaan maakuntakaava 2040- kaavaehdotuksen (MKH 14.3.2016) toteutumista. Pirkanmaan liitto ei näe tarpeelliseksi soveltaa hankkeessa YVA-lain mukaista vaikutusten arviointimenetelyä, vaan laadukkaalla osayleiskaavatarkastelulla on mahdollista selvittää asian edellyttämät vaikutusten arvioinnit sekä hankkeen toteuttamiskelpoisuus.

Etelä-Pohjanmaan liitto (18.8.2016) viittaa aiempaan lausuntoonsa: Esiselvityksessä (2015) YVA-tarveharkintaa varten on riittävällä tavalla kuvattu Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavallinen tilanne. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavat eivät aseta esteitä alueen tuulivoimarakentamiselle. Esiselvityksen tiedot hankkeen vaikutusalueella sijaitsevista tuulivoimahankkeista kaipaavat päivitystä. Hankkeen välittömässä läheisyydessä sijaitsee kuuden voimalan Jäkäläkankaan tuulivoimahanke. Lisäksi alueella tiedossa oleviin tuulivoimahankeisiin tulee lisätä Jalasjärven Rustarin tuulivoimahanke. Etelä-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan Jäkäläkankaan sekä Niskalamminkankaan tuulivoimahankeiden jatkosuunnittelussa tulee erityisesti huomioida hankkeiden aiheuttamat yhteisvaikutukset. Vaikutuksia arvioitaessa tulee erityisesti huomioida vaikutukset pohjeveteen. Etelä-Pohjanmaan liitto pitää myös tärkeänä, että hankkeet selvittävät mahdollisuuden toteuttaa liityntä kantaverkkoon yhteisesti tai vähintään samaa johtokäytävää hyödyntäen.

Satakuntaliitto (22.8.2016). Satakuntaliiton näkemys on, että hankkeen supistaminen ei olennaisesti muuta Mustajärven rannan asutuksen tilannetta Satakunnan ja Pirkanmaan hankkeiden välissä. Satakunnassa on voimassa vaihemaakuntakaava 1, jossa nk. Jäkäläkankaan alue on mahdollista, ainakin teoriassa, toteuttaa myös etelään esitettyä laajempaan. Tällöin Mustajärven alue jäisi kahden tuulivoima-alueen väliin.

Satakunnan puolella on lisäksi vireillä myös Karvian Jäkäläkankaan osayleiskaava tuulivoima-alueen toteuttamiseksi puhutulla alueella. Näinollen pidättäydymme aiemmin laatimassamme kannanotossa.

Satakuntaliitto (2015). Hankkeen 6 voimalaa sijoittuu Parkanon kunnan alueelle Pirkanmaalla ja 3 Jalasjärven kunnan alueelle Etelä-Pohjanmaan puolella. Hankkeen ympäristövaikutukset ulottuvat myös Karvian kunnan alueelle Satakunnassa.

Kaavoitustilanne/Maakuntakaavoitus/Satakunnan maakuntakaava

Ympäristöministeriö on vahvistanut 30.11.2011 Satakunnan maakuntakaavan ja se on saanut lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) päätöksellä 13.3.2013. Satakunnan maakuntakaavassa suunnittelualueen länsipuoliselle alueelle on osoitettu seuraavat merkinnät:

pohjavesialue (pv), maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY), maa-ainestenottoalue, merkittävä turvetuotantoalue (EO3) ja moottorikelkkareitin yhteystarve.

Satakunnan vaihemaakuntakaava 1, Tuulivoimatuotannolle parhaiten soveltuvat alueet

Satakunnan vaihemaakuntakaava 1 hyväksyttiin maakuntavaltuustossa 13.12.2013 ja ympäristöministeriö vahvisti kaavan 3.12.2014. Vaihemaakuntakaavassa 1 määritellään tuulivoiman tuotantoon parhaiten soveltuvat maakunnallisesti merkittävät alueet Satakunnassa. Vaihemaakuntakaava 1 perustuu vuonna 2011 valmistuneeseen Mannertuulialueet Satakunnassa -selvitykseen.

Vaihemaakuntakaavassa 1 osoitetaan Tuulivoimaloiden alue (tv1) -merkinnällä maa-alueita, jotka soveltuvat tuulivoimatuotannon alueiksi. Merkintään sisältyy maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus. Merkintä ilmaisee alueen erityisominaisuuden, soveltuvuuden kaavaselostuksessa esitetyillä perusteilla laajan tuulivoimala-alueen rakentamiseen. Osa-alueet sijoittuvat Satakunnan maakuntakaavassa pääasiassa valkoisille alueille. Alueiden maankäyttö on yleisimmin maa- ja metsätalous.

Satakunnan vaihemaakuntakaavan 1 vaikutusten arviointi on toteutettu maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla ottaen huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus, aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat (MRL 1, 9 §:t ja MRA 1 §). Kaavaratkaisun toteuttamisen arvioidut yhteis- ja kokonaisvaikutukset on raportoitu kaavaselostuksen erillisliitteessä A maankäyttö- ja rakennusasetuksen mukaisesti (MRA 1 ja 10 §). Kaavaselostuksessa on puolestaan esitetty arvioidut vaikutukset aluekohtaisesti MRA 10 §:n jaottelun mukaisesti kunkin tuulivoimaloiden alueen kuvauksen yhteydessä. Lisäksi selostuksessa on esitetty yhteenvedonomainen kooste keskeisiksi arvioiduista yhteis- ja kokonaisvaikutuksista sekä arvioidut vaikutukset Natura 2000-verkostoon. Tuulivoimatuotantoon soveltuvan alueen laajuus sekä vaikutusten arviointi tarkentuvat yleiskaavoituksen yhteydessä.

Yleiskaavoitus ja asemakaavoitus

Satakunnan puolella Karviassa on vireillä Karvian Jäkäläkankaan aluetta koskevan tuulivoimaosayleiskaavan laadinta. Kaava on parhaillaan luonnosvaiheessa ja luonnoksessa Jäkäläkankaan alueelle on osoitettu kuuden tuulivoimalan rakentamista kaava-alueelle. Aluetta koskeva osayleiskaavoitus on ollut vireillä vuodesta 2012 (OAS 5.7.2012). Lähimmät yleiskaava-alueet Satakunnan puolella ovat Jäkäläkankaan itä- ja länsipuolella sijaitsevat Karvian rantayleiskaavan alueet (15.12.1994). Jäkäläkankaan pohjoispuolella Jalasjärven kunnan alueella on voimassaoleva Pikku- ja Iso Mujujärven rantaosayleiskaava (hyväksytty 14.4.2004).

Kannanotot

Parkanon ja Jalasjärven kuntien alueella sijaitseva Niskalamminkankaan tuulivoimahanke ja Satakunnan puolella luonnosvaiheessa oleva Karvian Jäkäläkankaan tuulivoimaosa-yleiskaava sijaitsevat Satakunnan, Pirkanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakuntien rajoilla siten, että Niskalamminkankaan etäisyys Karvian Jäkäläkankaan alueeseen on alle yksi kilometri. Yhteensä tälle samalle vyövyöhykkeelle sijoittuvat hankkeet muodostavat 15 tuulivoimalaa käsittävän kokonaisuuden.

Karvian Jäkäläkankaan osayleiskaavaluonnoksen mukaan Mustajärven loma-asunto-keskittymän lähimmät rakennukset sijaitsevat yli kahden kilometrin etäisyydellä lähimmistä voimaloista. Tämä loma-asuntokeskittymä sijaitsee Mustajärven itärannalla. Niskalamminkankaan hanketta koskevassa esiselvityksessä todetaan, että lähimmät loma-asunnot sijaitsevat Iso Pelijärven ja Mustajärven rannoilla 1,6 kilometrin etäisyydellä voimaloista. Mustajärvellä nämä loma-asunnot sijaitsevat järven itärannalla. Niskalamminkangasta koskevaan esiselvitykseen ei sisälly erillistä maisemavaikutuksia kuvaavaa karttaesitystä, ainoastaan viittaus Pirkanmaan maakuntakaavatyön 2040 valmistelun pohjana olleeseen maakuntakaavasunnitteluun liittyvään näkymäalueanalyysiin.

Mustajärvi on kapea, keskimäärin noin puoli kilometriä leveä pohjois-eteläsuuntainen järvi. Järven lähiympäristössä tapahtuvien toimintojen vaikutukset koskettavat järven kapean luonteen vuoksi molemmilla rannoilla sijaitsevaa vakituista ja loma-asutusta.

Mustajärven alue jää kahden erillisen tuulivoimahankkeen väliin ja alueelle saattaa kohdistua haitallisia asumisviihtyisyyteen vaikuttavia yhteisvaikutuksia. Tämä asettaa erityisiä haasteita Niskalamminkankaan alueella käynnistyneelle uudelle tuulivoimahankkeelle. Karvian Jäkäläkankaan aluetta koskeva osayleiskaava on ollut vireillä vuodesta 2012 alkaen ja kaavaluonnos on nähtävillä 10.9. - 9.10.2015. Kaavaluonnokseen on mahdollista tutustua Karvian kunnan www-sivuilta (<http://karvia.fi/index.php?sivu=1/45/133>).

Useat, samalle alueelle sijoittuvat tuulivoimahankkeet lisäävät tarvetta maisemaan ja linnustoon sekä asutukseen ja loma-asutukseen kohdistuvien yhteisvaikutusten arviointiin sekä luovat haasteita mm. osallistumisprosesseille. Melu-, välke- ja maisemamallinnusten merkitys korostuvat arviointaessa alueen asutukseen kohdistuvia tuulivoimatuotannon yhteisvaikutuksia.

Toistensa läheisyydessä sijaitsevat Niskalamminkankaan ja Jäkälänevan alueiden hankkeet muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden, joka ylittää YVA-lain tuulivoimaloille asetettaman hankekoostajan alarajan. Satakuntaliitto arvioi, että Niskalamminkankaan tuulivoimahankkeesta aiheutuu todennäköisesti sellaisia merkittäviä YVA-lain tarkoittamia haitallisia ympäristövaikutuksia etenkin Mustajärven alueella sijaitsevalle asutukselle ja loma-asutukselle, että Niskalamminkankaan hankkeessa on tarpeen soveltaa YVA-lain tarkoittamaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Tarveharkinnan yhteydessä on myös otettava huomioon, että lausunnon kohteena olevan hankealueen luoteispuolella sijaitsee voimassaoleva Pikku-Iso Mujujärven rantaosayleiskaava Jalasjärven kunnan alueella. Liitteenä kartta(yhdistelmä).

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus (23.8.2016). Jalasjärven osalta tilanne on muuttunut voimalaitosten poistuttua sen alueelta. Vaikutukset melun ja välkkeen osalta ulottuvat edelleen myös kunnanrajan tälle puolen mutta ei asutukselle asti. ELY-keskus ei ota kantaa YVA-menettelyn soveltamiseen.

Varsinais-Suomen ELY-keskus (25.8.2016). Sijaintipaikat ovat muuttuneet. Yksi eteläinen voimala tosin on tulossa aiempaa lähemmäs Karviaa, vaikka yleisesti ottaen niitä on siirretty pois Jäkäläkankaasta. VARELYn toimialueelle Karviaan kohdistuvat vaikutukset eivät oleellisesti pienene Jalasjärvelle suunniteltujen voimaloiden jäädessä hankkeesta pois. Tullee myös varmistaa, että selvitykset on päivitetty asianmukaisesti voimaloiden korkeuden hieman kasvaessa.

Pirkanmaan maakuntamuseo (6.10.2016). Pirkanmaan maakuntamuseolta pyydetään lausuntoa otsikossa mainitun kuuden tuulivoimalan hankkeen mahdollisista merkittävistä haitallisista ympäristövaikutuksista YVA-menettelyn soveltamista koskevaa päätöstä varten. Maakuntamuseo on lausunut hankkeen alkuperäisestä, yhdeksän voimalan suunnitelmasta 30.10.2015 (DIAR: 386/2015). Uudessa suunnitelmassa voimaloiden määrää on vähennetty poistamalla Etelä-Pohjanmaan Jalasjärven voimalat. Voimaloiden kokonaiskorkeus kasvaisi kuitenkin 240 metristä 250 metriin. Maakuntamuseo on tutustunut päivitettyyn hankkeen esiselvitykseen ja toteaa seuraavaa.

Arkeologisen kulttuuriperinnön potentiaalin arviointi Pirkanmaan maakuntakaavaluonnoksen 2040 tuulivoima-alueilla -raportin mukaan (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy, 2016) lähin tunnettu kiinteä muinaisjäänös – tervahauta Iso Särkijärvi (mj.tunnus 1000025417) sijaitsee 1 km suunnittelualueesta itään. Yksi suunnitelluista tuulivoimaloista sijoittuu suunnilleen samalle paikalle kuin yksi LIDAR-aineistojen perusteella paikannetuista potentiaalisista uusista muinaisjäänöksistä (tervahauta).

Hankealueen ympäristössä, alle 2 km säteellä sijaitsee lisäksi *Pitkätantereenalustan* tervahauta (mj.tunnus 1000025416) ja kolme muuta potentiaalista samantyyppistä muinaisjään-
nös kohdetta. Lisäksi hankealueen etelä- ja lounaispuolelta tunnetaan kaksi kivikautista ir-
tolöytöä. Raportin mukaan myös kivikautisten kiinteiden muinaisjään-
nösten - asuinpaikko-
jen – löytyminen alueelta on mahdollista. Koska korkeuserot ovat enintään kymmenen
metrin luokkaa ja koska alueet ovat pääasiassa avoimia soita ja kosteikkoja, näkyvyys
mahdollisilta muinaisjään-
nös kohteilta tuulivoimaloihin tulisi olemaan merkittävä (em. ra-
portti, s. 39–41). Vesistöhistoriallisten rekonstruktioiden perusteella hankealueen ympäris-
tössä on paitsi järvivaiheeseen liittyviä myös varhaismesoliittisia, Itämeren Ancyclusjärvi-
vaiheen asutukselle sopivia rantakorkeuksia. Hankealueesta 1,6 km itään on kulkenut his-
toriallisesti merkittävä, pohjoiseteläsuuntainen *Kyrönkankaan talvitie*, johon myös saattaa
liittyä arkeologisia kohteita. Maakuntamuseo toteaa, että hankkeen vaikutusten arviointi ar-
keologisen perinnön osalta edellyttää arkeologisen inventoinnin suorittamista erityisesti
suunniteltujen tuulivoimaloiden ja niihin liittyvän tie- ja kaapeliverkon osalta. Hankkeen
maisemallisten vaikutusten arvioimiseksi muinaisjään-
nösten osalta on lisäksi perusteltua
ottaa inventoinnissa huomioon tuulivoimaloiden ja hankealueen ympäristö laajemmin.

Pirkanmaan maakuntamuseo esitti aiemmassa lausunnossaan, ettei tuulivoimaloilla käy-
tettävissä olevien tietojen perusteella tule olemaan sellaisia rakennettuun ympäristöön tai
kulttuurimaisemaan kohdistuvia vaikutuksia, että YVA-lain tarkoittama menettely olisi vält-
tämätön. Voimaloiden määrää on vähennetty, ja vaikka voimalat ovat aiempaa korkeam-
pia, on oletettavaa, että niiden vaikutus rakennettuun ympäristöön tai kulttuurimaisemaan
ei ole muuttunut ratkaisevasti. Arkeologisen perinnön potentiaalisista arvoista on saatu li-
sätietoja, mutta hankkeen vaikutusten merkittävyyttä ja haitallisuutta niiden osalta ei voida
tällä hetkellä arvioida luotettavasti. Maakuntamuseo katsoo, että mikäli tarpeelliset selvi-
tykset ja asianmukainen vaikutusten arviointi tehdään hankkeen yhteydessä, YVA-lain
mukainen arviointimenettely ei ole kulttuuriympäristön osalta välttämätön.